

Л. В. Бандура,

учитель історії та правознавства, учитель вищої категорії, старший вчитель Кам'янського закладу загальної середньої освіти № 2 з поглибленим вивченням окремих предметів Кам'янської міської ради Черкаської області

«КОЗАЧАТАМИ СТАЄМО — УКРАЇНУ БЕРЕЖЕМО!»

РОЗРОБКА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ: ПОСВЯТА У КОЗАЧАТА

Мета заходу: на основі козацьких традицій сформувати в учнів усвідомлення своєї ролі як маленьких захисників України, які через гартування духу, знання історії та активну підтримку сучасних воїнів ЗСУ продовжують справу розбудови вільної держави.

Вступне слово вчителя. Добрий день, дорогі друзі, юні патріоти та гості нашого свята! Сьогодні ми зібралися тут не просто на виховний захід. Ми зібралися, щоб відновити зв'язок часів. Кажуть, що козацьке серце ніколи не знає страху, а козацький дух — це і є сама свобода. Протягом століть наші предки боронили ці землі, будували Січ і гартували волю.

Сьогодні слово «козак» звучить по-новому. Це не лише персонаж із підручника історії в шароварах та з шаблею. Сьогодні козаки — це наші незламні воїни ЗСУ, які просто зараз, у цю хвилину, тримають небо над нами. Це наші волонтери, які допомагають армії. Це кожен українець, який не здається.

Ми з вами живемо в непрості часи, коли повітряні тривоги намагаються вкрасти наше дитинство. Але ми — нащадки козацького роду! А це означає, що ми сильніші за будь-який стрес, ми швидші за будь-яку небезпеку і ми єдині, як ніхто інший.

Бути козацатами — це велика честь і ще більша відповідальність. Це означає не лише бути правними у спортивних забавах, а й бути вірними друзями, добре вчитися і понад усе любити Україну.

Отже, розпочинаємо свято Козацької слави.

Хід заходу

П'ятикласник 1.

Улюблена Богом перлина
Для всіх, Україна одна,
Козацька моя Україна,
Хлібів золотих сторона

П'ятикласник 2

Негодами лютими бита,
Віками ти йшла до мети.
Тобі у майбутнє зорею світити,
І волю, і долю знайти.

Звучить музика **О. Пономарьов «Заспіваймо пісню за Україну»**

(До зали заходить жінка в українському одязі з кошиком, її доганяє друга)

Ведуча 1 (сусідка). Ой, сусідонько, постривай, щось сказати мушу.

Ведуча 2 (сусідка). Що сталось, сусідонько, що за галас?

Ведуча 1. Ой, та чи чула ти, що до нас самий отаман їде. Буде козаків до коша записувати.

Ведуча 2. Так потрібно всіх оповістити, щоб на майдані збирались. Та показати які у нас справні, сильні козацата...

Ведуча 1. Ой, та не все так просто. Та чи знаєш ти, через які випробування потрібно пройти, щоб отримати звання «козак»?

Ведуча 2. Так. Не легко буде нашим п'ятикласникам... Тож чого ми тут базикаємо. Давай швидше оповістимо всіх. (Ідуть із зали)

Під музику («Запорозький марш». Євген Адамцевич) заходить Отаман

Отаман. Здорові були, люди добрі! А хто ви такі?

(Звучить музика до зали заходять 5-ти класники і ведучі)

П'ятикласник 1.

Всі ми-діти українські,
Хлопці та дівчата,
Хоч слабкі ще руки наші,
Та душа завзята.

П'ятикласник 2

Бо козацького ми роду,
Славних предків діти.

Як один усі вчимося,
Рідний край любити

П'ятикласник 1.

Між собою всі ми друзі,
Ми — одна родина
І шануємо, матір-нашу,
Рідну Україну.

Отаман. Чого вам тут треба?

Дитина. Ми прийшли до пана-отамана, щоб записали нас до шкільного коша - козацатами.

Отаман. А як я вас запишу, коли нікого не знаю? Може ви ледарі чи неuki якісь?

Дитина. Та ні, ми — справжні орли!

Отаман. Хо-хо-хо. Гаразд. Чи готові, ви до важких випробувань? Тоді познайомимося привітаємо один одного.

(Діти говорять назву свого рою, речівку, спочатку 5-А, а потім 5-Бклас)

Учениця. Громадо! Рівнясь! Струнко! Право внести державний прапор

України, надається ройовому ().

Звучить козацький марш

Учениця. Святоке дійство, приурочене посвяті п'ятикласників у козаки, оголошується відкритим.

Звучить Гімн України

Учениця. Вітаємо всіх, хто завітав на свято Козацької слави. На нашому покровському зібранні присутні гості: протоієрей настоятель Покровського Храму отець Петро.

Вибігають члени рою «Дикі бджоли»

Ведуча 1. Наша держава завжди славилася своїми героями: чесними, мужніми і відданими своїй Батьківщині. Козаки були дуже волелюбними, безстрашними воїнами і демонстрували у військових діях неабиякий розум і хитрість. На щастя і в наш час не перевелися лицарі, які самовіддано захищають свою землю і борються за її незалежність. Велика вдячність Богу і непереможним воїнам ЗСУ за спроможність провести сьогоднішнє дійство.

Ведуча 2: Вічна слава героям, які полягли на полі бою, захищаючи свій рідний край, свою невмирущу і незламну Україну! Вшануємо їх пам'ять хвилиною мовчання!

Хвилина мовчання

Ведуча 1. Ну що ж. Попросимо у Матері Пречистої Діви Марії благословення на діла ратні та розпочнемо випробування.

Звучить молитва

Ведуча 2.

Діво Пречиста – Матір Матерів
Пригорни до серця всіх своїх синів.
Освіти їх душі світлом золотим
Наповни любов'ю неспокійний дім.
Научи, як землю берегти від зла
Розумом, діянням і крилом тепла.
Зоряне Богине, сонце доброти,
Землю України щастям освіти!

Ведуча. Пане-отамане! Давайте перевіримо наших майбутніх 5-ти класників, що вони про козаків знають.

Турнір «Ерудит»

Яку зачіску носили козаки?

Як називається козацька держава?

Яку назву має будівля де мешкали козаки?

Яка їжа була найулюбленішою?

Як називали козацьких ватажків?

На якому човні здійснювали свої походи козаки?
(можна додати запитання)

Ведуча 1. Що говорить нам козак? Це крилате горде слово? Чом завжди буває так, що світлішає від нього?

Ведуча. Так козаки – це вільні люди, козаки безстрашні люди, козаки – борці за волю, люблять українське слово!

Діти розповідають вірші

Ведуча 1

В нашій школі по-маленьку

Юні джури підрастають

Вони люблять Україну

І пісень українських знають.

Ведуча 2

Так, Козак без пісні, що юшка без м'яса.

Тож запрошуємо п'ятикласників, яку пісню знають, нехай заспівають. (П'ятикласники по черзі співають підготовлені пісні)

Ведуча 1. Існує думка, що в Запорізькі козаки приймали всіх хто приходить на Січ і вмів перехреститися. Та цього було замало.

Ведуча 2. Мій прадідусь розповідав, щоб стати справжнім козаком, потрібно було пройти суворі іспити.

Ведуча 1. А я чула, що їх приймали спочатку в «молодики». Ти уявляєш собі, що молодик 7 років учився фехтувати, влучно стріляти, а на коні, мов реп'ях сидіти?!

Ведуча 2. А ще до цього розвивати силу і спритність.

Козацькі розваги «Два півні», -----

«Скачки на коні» (потрібно 6 представників)

Кожен в парі доносить сідока до половини майдану, потім міняються місцями

Ведуча 1. Які ж вродливі були козаки! Я б залюбки в них закохалася.

Ведуча 2. Вони навчалися в досвідчених полководців, загартовувалися в морських походах на Туреччину, виконуючи обов'язок зброєносця. А вдома їх чекали дружини, кохані дівчата, сестри.

Конкурс «Хто швидше до козацького серця» (2 дівчинки)

Ведуча 1. Ти смакуєш український борщ?

Ведуча 2. Так, полюблю, особливо коли його приготує моя матуся з квасолею, із сметаною тай ще й з салом затовченим.

Ведуча 1. А то, кандидат у козаки мав лише тоді звання запорожця, коли з'їсть миску сильно – наперченого борщу.

Конкурс «Хто швидше назве продукти, з яких готують борщ»

Двом учасникам дати переліком продуктів.

Ведуча 2. Це – справжній козак «з перцем»! Але на цьому ще не закінчувалися випробування.

Ведуча 1. Потрібно було пройти по колоді, перекинутій поміж скелями на березі Дніпра, й не впасти у воду.

Ведуча 2. Перевіряли новачка на такі якості як кмітливість, товариськість. Уміння не розгубитися у складних ситуаціях.

Конкурс «Я козак» - (одягання національного костюму)

Отаман.

1. Наші славні козаки позмагалися залюбки,

2. Всі здолали перешкоди, пройшли крізь вогонь і воду.

3. Ми пересвідчилися, що вони будуть добрі козаки.

4. Ну що ж, майбутнім джурам ми будемо раді.

5. Скажіть, чи готові ви жити по правді?

Козачата. Готові!

Отаман. В козацьких сім'ях існував своєрідний кодекс честі, з основами яких я вас познайомлю:

1. Ніколи не кривдь маленьких та інших членів сім'ї.

2. Шануй батька свого і матір свою як найцінніше в житті.

3. Завжди чини по совісті і честі, не говори неправди, не вигадуй для себе полегшення.

4. Свято вшановуй своїх родичів, які вже відійшли в інші світи.

5. Вивчай традиції свого народу і власної родини, будь гідним зватися юним козаком і юною козачкою.

6. Присягайте, що Україну будете любити,

7. Що віплете в неї силу, щоб розвеселити і по кодексу честі в цьому світі жити.

Козачата. Присягаємо!

Козачок. У цей святковий день, коли сонце закликає все живе в природі до життя, всі ми, як ті зернята одного соняшника здійснюючись до світла знання і приймаючи посвяту в козачата, присягаємо. (Присягаємо)

- Присягаю своєю честю, що робитиму все, що в моїх силах, щоб бути вірним Богові й Україні. (присягаємо)

- Виховувати себе шляхетним, мужнім, готовим до будь-яких випробувань.

- Бути сміливим, сумлінним, доброзичливим, порядним. (Будемо)

- Ввічливо і з повагою ставитися до своїх учителів.

- Наполегливо і старанно збирати врожай на ниві наук

- Бути вірним нащадком світозорих предків. Обіцяю. (Обіцяємо)

(підходить до прапора, стає на праве коліно і цілує знамено)

Встає і говорить: Слава Україні!

ПОСВЯТА У КОЗАКИ:

Посвячуваний стає на праве коліно і на ліве плече осавул кладе йому шаблю зі словами:

В честь святої трійці Отця і сина, і Святого Духа!

В пам'ять нашого славного козацького лицарства! Посвячується в козаки!!!

Цілють хрест, цілує шаблю встає і говорить: Слава Козацькому Братству.

Перед прапором хрестяться стають на коліно, цілють.

Слово надається отцю Петру – Настоятелю Покровської церкви.

Громадо! Рівняйся! Рівняння на прапор. Винести державний прапор України. (звучить козацький марш)

Святкове дійство, приурочене посвяті учнів у козаки оголошується закритим. (Звучить Гімн України)

Додаток ЗАПОВІДІ СУЧАСНОГО КОЗАЧАТИ

- Україна — в серці: Понад усе любити свою рідну землю, шанувати її мову, прапор та героїчну історію.
- Повага до Героїв: Щодня пам'ятати про подвиг воїнів ЗСУ та сучасних захисників, бути гідними їхньої слави.
- Сила в єдності: Ніколи не залишати побратима в біді. Один за всіх — і всі за одного!
- Маленька допомога — велика справа: Бути юним волонтером — допомагати армії, підтримувати тих, кому важко, і дбати про літніх людей.
- Козацький гарт: Постійно зміцнювати своє тіло спортом, а дух — сміливістю. Не боятися труднощів, а долати їх.
- Розум — це зброя: Старанно навчатися, бо знання — це сила, яка допоможе відбудувати та захистити Україну.
- Чесність і слово: Завжди говорити правду, тримати своє слово і бути чесним перед собою та людьми.

- Бережливість: Дбати про рідну природу, не смітити та оберегати красу своєї громади.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2021 р. №673. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-na-period-do-2025-roku-ta-vnesennya-zmin-do-deyakih-i300621-673>.
- Яворницький Д. Історія запорозьких козаків. Київ: Фоліо, 2023. URL: https://nashformat.ua/products/ebook-istoriya-zaporizkyh-kozakiv.-knyga-1-629666?srsItd=AfmBOop12CxNWFwzHRBFZYRZOXAgualvzflSs7hn-QJcftElb8ig7_z1.
- Українське козацтво: мала енциклопедія. Київ: Генеза; Запоріжжя: Прем'єр, 2002. 568 с.
- Платформа «Всеосвіта» та «На Урок» — бібліотеки розробок виховних заходів «Посвята у козачата» (для порівняння сценаріїв).
- Офіційний сайт НЗ «Хортиця» — віртуальні екскурсії та історичні довідки про устрій Січі.

А. П. Дон,

учитель географії, здоров'я, безпеки та добробуту, основ здоров'я Бабанського ліцею Бабанської селищної ради Уманського району Черкаської області

УКРАЇНЦІ ПРАГНУТЬ МИРУ: РОЗМОВА З ДІТЬМИ ПРО НАЙВАЖЛИВІШЕ

РОЗРОБКА ВИХОВНОЇ ГОДИНИ ДЛЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мета: виховання в учнів патріотичних почуттів, національної свідомості, людяності, доброти, милосердя, гордості за Україну; довести необхідність збереження миру в усьому світі; розкрити взаємозв'язок участі у відстоюванні миру й готовності до захисту рідної землі; розвиток розуміння, що активна громадянська позиція українців, особиста відповідальність за долю держави будуть гарантією незалежності та миру в Україні; виховувати почуття патріотизму, ціннісного ставлення до всіх держав, особистої відповідальності за мир у всьому світі.

Обладнання: карта України, ручки, олівці, паперові фігурки голубів, ватман; на дошці цитата: «МИР — ЦЕ НЕ ПРОСТО ВІДСУТНІСТЬ ВІЙНИ, ЦЕ ПРИСУТНІСТЬ СПРАВЕДЛИВОСТІ» **Мартін Лютер Кінг**

Хід заходу

Вчитель. Раніше для нас, українців, мир — це була повсякденна реальність. На вулицях нашої неньки-України було спокійно, всі діти ходили до школи, посміхалися. Але відбулися різкі зміни, підкралося горе... На Україну напав ворог. Наша держава не готувалася до війни. Ми — мирні люди. Але десятки тисяч людей за покликом серця взяли зброю в руки і стали на захист рідної землі. Нам, українцям, зараз, як ніколи, потрібно усіма силами боротися за

мир, щоб завжди світило тепле, ясне сонечко, щоб небо було завжди чисте та голубе, щоб завжди були посмішки на обличчях у людей.

Вправа «Я — зірка».

(Звучить тихо легка музика).

Учитель. Сядьте зручніше і заплющьте очі. Зробіть два глибоких вдихи й видихи. Уявіть, що над вами висить золота зірка. Це — ваша зірка. Вона піклується, щоб ви були щасливими. Відчуйте її тепло. Уявіть, що ви теж випускаєте промінці ясного світла й це світло йде до всіх дітей у класі. Тепер надішліть своє світло людям, яких немає в цій кімнаті: батькам, знайомим, друзям. Попрощайтеся з зіркою та розплющте очі.

Мир на планеті — надзвичайно актуальна тема в усі часи. І це не дивно. Адже будь-яка людина, що загляне всередину себе, у свою душу, у свій розум, підтвердить, що зберегти мир іноді нелегко навіть у собі, що вже казати про стосунки між людьми, а тим більше між країнами. Сьогодні ми поспілкуємось про необхідність збереження миру в усьому світі.

Про мир і щастя мріють люди з давніх-давен, скільки існує людство, стільки й живе у серцях чарівна мрія про мир. Бо ж лише коли мир є, то можуть здійснитись усі найзаповітніші прекрасні мрії людини, її надії і помисли, тоді кожен може реалізувати себе